

19. februar 2003

Notat

I. Arbejdsgruppe vedrørende dommeres bibeskæftigelse.

Dommeres bibeskæftigelse foregår i overensstemmelse med den lovregulering, der trådte i kraft den 1. juli 1999. Retspræsidenterne har gennem Præsidentrådet hvert år siden 2000 offentliggjort en oversigt over alle dommeres bibeskæftigelse i det foregående kalenderår. Det fremgår heraf, at Præsidentrådet ikke har fundet, at bibeskæftigelsen er gået ud over arbejdsindsatsen i hovedstillingen eller har givet anledning til habilitetsproblemer. Den offentlige debat om dommeres bibeskæftigelse er imidlertid fortsat.

En arbejdsgruppe bestående af Dommerforeningens formand og præsidenterne for Højesteret og landsretterne har derfor overvejet dommeres bibeskæftigelse og foreslår følgende:

1. Offentlige råd og nævn. Når råd og nævn er etableret ved lov, kan ønsket om dommermedvirken i sidste ende henføres til en beslutning af lovgivningsmagten, og dette bør da udtrykkeligt fremgå af den enkelte lov. Under henvisning til Præsidentrådets henvendelse i november 2000 til Justitsministeriet opfordres Domstolsstyrelsen til at rette en ny henvendelse til regeringen med anmodning om vurdering af behovet for dommeres medvirken i råd og nævn. Henvendelsen skal indeholde en opfordring til, at lovgivningsmagten snarest får lejlighed til at overveje

behovet. Dommermedvirken synes navnlig indiceret, hvor der er tale om hverv som formænd for såkaldte tvistighedsnævn, dvs. nævn, der tager stilling til tvister mellem borgerne og mellem en borger og en forvaltningsmyndighed. Ved ønske om fortsat dommermedvirken bør valget af den retsinstans, hvorfra den eller de pågældende dommere skal hentes, nøje overvejes under hensyntagen bl.a. til, om de berørte afgørelser omfatter principielle spørgsmål eller på anden måde involverer betydelige interesser.

Overvejelserne bør også omfatte lovbestemmelser om dommermedvirken i andre organer end råd og nævn, f. eks. Arbejdsretten og Tjenestemand retten. Der er dog ikke noget aktuelt behov for en fornyet stillingtagen vedrørende Den Særlige Klageret, Domstolsstyrelsen, Dommerudnævnelsesrådet og Procesbevillingsnævnet.

2. Voldgiftsnævnet for Bygge- og anlægsvirksomhed. Arbejdsgruppen retter henvendelse til Voldgiftsnævnet med opfordring til, at antallet af højesteretsdommere knyttet til nævnet nedsættes fra 4 til 3, at antallet af landsdommere (10) ikke som følge heraf øges, men at der knyttes 2-4 byretsdommere til nævnet, at det overvejes at udvide andelen af de sager, der behandles alene af teknisk sagkyndige dommere, og at sagstildelingen til de enkelte højesteretsdommere i nævnet nedsættes i forhold til den hidtidige tildeling.

3. Faglige voldgiftsretter. Arbejdsgruppen retter henvendelse til de i arbejdsretslovens § 3, stk. 1, nævnte organisationer og myndigheder med opfordring til at søge at gennemføre en øget anvendelse af lands- og byretsdommere i de faglige voldgiftsretter, således at valg af højeste-

rets-, lands- eller byretsdommer til den enkelte sag sker under hensyntagen bl.a. til, i hvilket omfang sagen angår principielle spørgsmål eller på anden måde involverer betydelige interesser.

4. Andre voldgiftsretter. Den hidtidige ordning, hvor dommere udpeges i fællesskab af parterne, partsrepræsentanterne eller de partsvalgte voldgiftsmænd, erstattes af en ny ordning: Udpegning af en dommer foretages af vedkommende retspræsident (domstolschef), eventuelt blandt en kreds af normalt 5 navngivne dommere, som parterne eller deres repræsentanter i enighed har bragt i forslag. Hvis de foreslåede dommere kommer fra forskellige retter, foretages udpegningen af den præsident (domstolschef), som parterne har rettet henvendelse til. Præsidenten skal overveje, om udpegning under hensyntagen til de involverede spørgsmål bør ske blandt dommere fra en anden instans end den/de foreslåede. I givet fald sendes sagen tilbage til parterne, således at de får mulighed for at foreslå andre dommere eller træffe andre dispositioner.

Arbejdsgruppen retter henvendelse til Det Danske Voldgiftsinstitut med opfordring til, at samme ordning gennemføres for instituttets vedkommende.

Den nye ordning berører ikke udpegning ved et udenlandsk voldgiftsinstitut.

5. Private råd og nævn. Arbejdsgruppen retter henvendelse til de større private råd og nævn med opfordring til, at der tages stilling til behovet for dommermedvirken. For andre råd og nævn tages spørgsmålet op ved ledighed. Medvirken synes navnlig indiceret ved hverv som formand for tvistighedsnævn, herunder de af Forbrugerklagenævnet god-

kendte private klagenævn. Der bør endvidere tages stilling til, fra hvilken instans de pågældende dommere bør hentes, under hensyntagen bl.a. til om de berørte afgørelser omfatter principielle spørgsmål eller på anden måde involverer betydelige interesser. Hvor flere dommere indgår i et nævnsformandskab, bør en sammensætning med dommere fra flere instanser særligt overvejes.

II. Tilslutning til arbejdsgruppens forslag.

Arbejdsgruppen lægger med sine forslag op til en ændring af praksis på et i øvrigt uændret lovgrundlag. Arbejdsgruppen skal derfor understrege, at dens forslag ikke kan være bindende, og at det i sidste ende er lovgrundlaget, der giver rammen for, hvad den enkelte dommer lovligt kan påtage sig af bibeskæftigelse.

Dommeres bibeskæftigelse er som nævnt senest gjort til genstand for en lovregulering, der trådte i kraft den 1. juli 1999. Denne lovgivning er udformet under hensyn til offentlige og private brugeres vurdering af behovet. Arbejdsgruppens forslag er fremsat efter drøftelse med repræsentanter for enkelte væsentlige brugergrupper (Voldgiftsnævnet for Bygge- og anlægsvirksomhed, Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark samt Advokatrådet). Gennemførelsen af forslagene afhænger til dels af de enkelte brugergrupper og må nødvendigvis tage nogen tid, især for så vidt angår lovgivningsmagtens stillingtagen vedrørende de enkelte råd og nævn.

Arbejdsgruppens forslag er drøftet i Dommerforeningens bestyrelse og på plenarmøder i Højesteret og landsretterne. Der har været almindelig tilslutning til de an-

førte forslag og synspunkter på det foreliggende lovgrundlag. Det er forventningen, at dommerne i praksis vil følge forslagene, der efter arbejdsgruppens opfattelse mærkbart vil kunne føre til, at omfanget af dommers bibeskæftigelse begrænses, og at bibeskæftigelsen fordeles anderledes, herunder således at en del af bibeskæftigelsen flyttes til dommere i lavere instanser.

Bjarne Christensen

Henrik Linde

Jacques Hermann

Sven Ziegler